

Μεγάλα Υδατικά Έργα

Συνοπτικά αναφέρονται πιο κάτω τα κυριότερα έργα υδατικής ανάπτυξης που έγιναν στην Κύπρο:

Αρδευτικό Έργο Πάφου: Σκοπός του έργου είναι η αξιοποίηση των υδατικών πόρων της Επαρχίας Πάφου και η ανάπτυξη της γεωργίας με την παροχή νερού για άρδευση όλης της παραλιακής πεδιάδας από το Χα-Ποτάμι μέχρι τον Άγιο Γεώργιο Πέγειας.

Το έργο άρχισε το 1976 και ολοκληρώθηκε το 1982 με ολική δαπάνη 25 εκατομμύρια λίρες. Περιλαμβάνει την κατασκευή του φράγματος Ασπρόκρεμμου πάνω στον ποταμό Ξεροπόταμο, του κεντρικού καναλιού και των σωληναγωγών μεταφοράς νερού, αντλητικών συγκροτημάτων, υδατοδεξαμενών, αρδευτικών δικτύων και ανορύξεις γεωτρήσεων. Επιπλέον, εφαρμόστηκε αναδασμός σε ποσοστό περίπου 45% της αρδευόμενης έκτασης, κατασκευάστηκαν αγροτικοί δρόμοι και δημιουργήθηκε Κέντρο Γεωργικής Εκπαίδευσης στη Γεροσκήπου για την επιμόρφωση των γεωργών σε θέματα, κυρίως, αρδευόμενης γεωργίας.

Σχέδιο Ενιαίας Αγροτικής Ανάπτυξης Πιτσιλιάς: Πρόκειται για ένα πολύπλευρο αναπτυξιακό έργο που αποσκοπεί τόσο στη γεωργική ανάπτυξη της περιοχής όσο και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Άρχισε το 1978 και ολοκληρώθηκε το 1984 με ολική δαπάνη 10 εκατομμύρια λίρες. Το Σχέδιο περιλαμβάνει την κατασκευή δύο φραγμάτων, του Ξυλιάτου στον ποταμό Λαγουδερά (Ελιά) και των Αγίων Βαβατσινιάς στον ποταμό Βασιλικό, μεγάλου αριθμού εξωποτάμιων δεξαμενών, μικρών αρδευτικών έργων και γεωτρήσεων.

Επιπλέον, εφαρμόστηκε αναδασμός, κατασκευάστηκαν αγροτικοί δρόμοι, βελτιώθηκε το οδικό δίκτυο και η υδατοπρομήθεια των χωριών, καθώς και οι υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και γεωργικής έρευνας.

Σχέδιο Βασιλικού – Πεντάσχοινου: Σκοπός του έργου είναι η ανάπτυξη των υδατικών πόρων της περιοχής, η τοπική γεωργική ανάπτυξη και η ενίσχυση της υδατοπρομήθειας των πόλεων Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου.

Άρχισε το 1980 και ολοκληρώθηκε το 1987 με ολική δαπάνη 27 εκατομμύρια λίρες. Περιλαμβάνει την κατασκευή δύο φραγμάτων, το φράγμα Καλαβασού στον ποταμό Βασιλικό και το φράγμα Διπόταμου στον ποταμό Πεντάσχοινο, έργων εκτροπής του ποταμού Μαρωνίου, του διυλιστηρίου πόσιμου νερού Κόρνου, του σωληναγωγού Καλαβασού – Χοιροκοιτίας, του αντλιοστασίου Τόχνης, καθώς και τριών αρδευτικών δικτύων στις περιοχές Βασιλικού, Πεντάσχοινου και Μαρωνίου. Επιπρόσθετα, εφαρμόστηκε αναδασμός, κατασκευάστηκαν αγροτικοί δρόμοι και δημιουργήθηκε Σταθμός Γεωργικών Ερευνών για σκοπούς πειραμάτων σχετικά με είδη και ποικιλίες φυτών, μεθόδους άρδευσης και ποιότητας νερού.

Αρδευτικό Έργο Χρυσοχούς: Ο κύριος σκοπός του έργου είναι η αξιοποίηση της ροής των ποταμών που πηγάζουν από τη βορειοδυτική πλευρά της οροσειράς του Τροόδους και η άρδευση 3.100 εκταρίων της κοιλάδας Χρυσοχούς και της γειτονικής παραλιακής πεδιάδας.

Λόγω της φύσης, της έκτασης και της σύνθεσής του το έργο χωρίστηκε σε δύο φάσεις: Η πρώτη φάση του έργου ολοκληρώθηκε

ουσιαστικά κατά την περίοδο 1984 -1988 με ολική δαπάνη 18 εκατομμύρια λίρες. Περιλάμβανε την κατασκευή του φράγματος Ευρέτου στον ποταμό Σταυρός της Ψώκας, χωμάτινων δεξαμενών, αγωγών μεταφοράς και διανομής, αρδευτικών δικτύων, καθώς και ανορύξεις γεωτρήσεων για μεγαλύτερη εκμετάλλευση των υπόγειων νερών της κοιλάδας Χρυσοχούς. Από την πρώτη φάση του σχεδίου αρδεύονται 2.000 εκτάρια, με βελτιωμένα συστήματα άρδευσης, κατά μήκος της κοιλάδας Χρυσοχούς.

Η δεύτερη φάση ολοκληρώθηκε με τη συμπλήρωση του εκτροπικού αγωγού Γιαλιάς με ολική δαπάνη 3 εκατομμύρια λίρες. Η επέκταση του κεντρικού αγωγού μέχρι το φράγμα Πωμού για ενίσχυση του αρδευτικού δικτύου έχει συμπληρωθεί, καθώς και η επέκταση της αρδευόμενης περιοχής κατά 1.100 εκτάρια κατά μήκος της παραλίας από την Αργάκα μέχρι τον Πωμό.

Το Σχέδιο του Νότιου Αγωγού: Είναι το μεγαλύτερο έργο υδατικής ανάπτυξης που ανέλαβε ποτέ η Κυπριακή Κυβέρνηση. Βασικός σκοπός του Σχεδίου είναι η συλλογή και αποθήκευση πλεονασμάτων νερού που προηγουμένως έρεαν προς τη θάλασσα και η μεταφορά τους, μέσω διαπεριφερειακού αγωγού, στις περιοχές όπου υπάρχει μεγάλη ανάγκη νερού.

Το Σχέδιο καλύπτει σχεδόν όλο το μήκος των νότιων περιοχών της Κύπρου από τον ποταμό Διάριζο της Πάφου, στα δυτικά, μέχρι και τα Κοκκινοχώρια, στα ανατολικά. Λόγω του μεγέθους του Σχεδίου και των ψηλών ετήσιων δαπανών, αποφασίστηκε να εκτελεστεί σε δύο φάσεις.

Η πρώτη φάση άρχισε το 1984 και περιλάμβανε την κατασκευή του φράγματος του Κούρη, στον ομώνυμο ποταμό, χωρητικότητας 115

ΕΚΜ, του κεντρικού αγωγού μήκους 110 χιλιομέτρων, του φράγματος της Άχνας, χωρητικότητας 5,8 ΕΚΜ, των αρδευτικών δικτύων στα Κοκκινοχώρια, στην Αθένου, στους Τρούλλους και στο Αβδελλερό, που καλύπτουν συνολική έκταση 9.767 εκτάρια και του συστήματος τηλεμετρίας. Η πρώτη φάση ολοκληρώθηκε το 1994 με ολική δαπάνη 97 περίπου εκατομμύρια λίρες.

Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει τα έργα εκτροπής του ποταμού Διάριζου με σήραγγα μήκους 14,5 χιλιομέτρων, τα έργα εκτροπής του ποταμού Χα-Ποτάμι, τα διυλιστήρια νερού στη Λεμεσό και την Τερσεφάνου, τον αγωγό Τερσεφάνου – Λευκωσίας, μήκους 36,5 χιλιομέτρων, το περιφερειακό σχέδιο υδροδότησης εννέα κοινοτήτων δυτικά της Λεμεσού, καθώς και τα αρδευτικά δίκτυα στις περιοχές Ακρωτηρίου, Παρεκκλησιάς, Μαζωτού, Κιτίου και Αραδίππου, καλύπτοντας συνολική έκταση 4.159 εκταρίων. Από τα έργα αυτά έχουν συμπληρωθεί η ανέγερση των διυλιστηρίων Λεμεσού και Τερσεφάνου, το περιφερειακό σχέδιο υδροδότησης των χωριών δυτικά της Λεμεσού, η εγκατάσταση των αρδευτικών δικτύων στο Ακρωτήρι, την Παρεκκλησιά και το Κίτι, η κατασκευή του έργου εκτροπής των νερών του ποταμού Διάριζου προς τον Κούρη, τα έργα εκτροπής του ποταμού Χα-Ποτάμι και ο αγωγός Τερσεφάνου – Λευκωσίας. Η συνολική δαπάνη για τη δεύτερη φάση στοίχισε γύρω στα 66 περίπου εκατομμύρια λίρες.